

▪ **پنج‌شنبه ۱۷ آبان ۱۴۰۳**

▪ **سال هفدهم ▪ شماره ۲۹۸۸**

محاصره شدن روستاهای ملایر بازباله

دهیاران روستاهای ملایر: شبکه جمع‌آوری فاضلاب نداریم

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم – طاهره ترابی‌مهوش؛ در گفت‌وگو با تنی چند از دهیاران روستاهای ملایر مشخص شد؛ در اختیار نداشتن ماشین‌آلات حمل زباله و هزینه بالای اجاره این ماشین‌آلات منجر شده آن‌ها با جفر گودال در اطراف روستاها پسماندها را دفن کرده و به تعبیر بهتر توسط زباله‌ها محاصره شوند.

آنچه مسلم است اینکه همه محیط‌های شهری و روستایی به لحاظ محیط زیستی از اهمیت بالایی برخوردار هستند، در این میان توجه به آن‌ها به این دلیل اهمیت دارد که بتوان از این محیط غنی و طبیعی موجود در روستاها بهترین بهره را برد و در عین حال از آن محافظت کرد، علاوه بر این به‌دلیل نزدیکی به طبیعت و محیط زیست طبیعی و تأثیری که بر آن می‌گذارند و از طرفی تأثیری که به‌صورت مستقیم از آن می‌پذیرند، جایگاه بسیار مهم و قابل توجهی در مباحث محیط زیستی دارند به همین دلیل باید روستاها و زیستگاه‌های روستایی از چندین جنبه به لحاظ صیات از محیط زیست مورد بررسی و نقد قرار گیرد.

بر این اساس با توجه به اهمیت موضوع در این شماره از روزنامه سپهرغرب برآن شدیم تا در گفت‌وگو با تعدادی از دهیاران روستاهای شهرستان ملایر به مباحث و مشکلات زیست‌محیطی روستاهای این شهرستان بپردازیم که در ادامه می‌خوانید:

دهیار روستای ازناو با بیان اینکه این روستا در بخش مرکزی دهستان کوه سرده شهرستان ملایر قرار داد گفت: طبق سرشماری انجام‌شده در سال ۹۵ جمعیت روستا بالغ بر پنج هزار و ۴۱۱ نفر در قالب دو هزار خانوار است.

مجید مختار جوزانی به یکی از مباحث زیست‌محیطی، اشاره کرد و گفت: متأسفانه این روستا باوجود داشتن آمار جمعیتی بالا فاقد شبکه جمع‌آوری فاضلاب است.

وی با تأکید بر اینکه آب‌های سطحی و آب حاصل از کشت‌وشو در منازل از طریق جدول‌گذاری در سمت ملایر به باغ‌ها و اراضی کشاورزی هدایت می‌شود، گفت: فاضلاب حاصل از سرویس بهداشتی و حمام نیز در چاه‌های فاضلاب خانگی ریخته می‌شود.

دهیار روستای ازناو با بیان اینکه به‌دلیل نزدیکی به شهر آب‌های جاری‌شده در جداول روستایی در ادامه مسیر خود به شبکه شهری متصل می‌شوند، تصریح کرد: این روستا در

منطقه شمال شرق ملایر قرار گرفته و فاصله ما تا ملایر یک میدان است. جوزانی با اشاره به اینکه روزانه بالغ بر ۵۰۰ تا ۶۰۰ تن زباله در روستا تولید می‌شود اذعان کرد: بنا به ضرورت جمعیتی، زباله روستا در هفته سه روز جمع‌آوری شده و به سایت زباله شهرداری منتقل می‌شود. وی با تأکید بر نیاز مبرم دهیاری به ماشین زباله مطرح کرد: آنچه امروز در حوزه جمع‌آوری زباله مشکل‌ساز شده نداشتن ماشین است چراکه امروز زباله توسط ماشین‌های سنگین اجاره‌ای به سایت ملایر منتقل می‌شود. وی ادامه داد: در این بین همکاری لازم را درخصوص پرداخت عوارض جمع‌آوری زباله نداشته و حتی در برخی موارد از پرداخت حداقل ۳۰ هزار تومان عوارض نیز استنکاف کرده و به همین دلیل زباله خود را روی جداول و در داخل نهرها و رودخانه و یا داخل باغ‌ها رها می‌کنند. دهیار روستا ازناو با بیان اینکه این کار مشکلات عدیده‌ای را برای محیط طبیعی روستا و سلامتی مردم ایجاد کرده عنوان کرد: ازجمله پیامدهای آن می‌توان به افزایش تعداد سگ‌های ولگرد و وحشی و حشرات و حیوانات موزی اشاره کرد. جوزانی با تأکید بر اینکه در بهترین حالت و درصورت پرداخت حداکثری عوارض جمع‌آوری زباله از اهالی، رقم جمع‌آوری‌شده به چیزی بالغ بر پنج میلیون تومان می‌رسد، حال آنکه هر ماه جمع‌آوری زباله از طریق دو کارگر و اجاره ماشین بالغ بر ۳۰ میلیون تومان هزینه روی دوش دهیاری می‌گذارد.

وی با اشاره به اینکه عمده محصولات تولیدی این روستا باغی و زراعی است از افزایش استفاده از کودها و سموم شیمیایی در اراضی کشاورزی ابراز نگرانی کرد.

روستاها و گران بودن قیمت کودهای حیوانی نسبت به کودهای شیمیایی را از عمده دلایل استفاده بیش از حد از سموم و کودهای شیمیایی در اراضی کشاورزی و باغی اعلام کرد و افزود: این امر نه‌تنها در آلودگی خاک روستا بلکه در سلامت اهالی نیز تأثیر مستقیم داشته به نحوی که شاهد افزایش بیمارهای مختلف در اهالی هستیم.

جوزانی با اشاره به در دسترس بودن آب شرب سالم از طریق دو حلقه چاه در روستا اذعان کرد: بنا به نیاز جمعیتی اغلب در تابستان با مشکل

می‌گویم.

شعبانیان افزود: طی یکی دو دهه در ایران همین نگاه وجود داشت و در طرح‌های قبل از سال ۹۶ همین نگاه کم و بیش دیده می‌شد، به‌طوری که میزان برداشت چوب از جنگل به‌تدریج کاهش یافت و از حدود سه میلیون متر مکعب در سال به کمتر از ۵۰۰ هزار متر مکعب در سال رسید. این نشانه‌دهنده تغییر دیدگاه ما به اکوسیستم جنگل بود یعنی خدمات غیر چوبی و غیر بازاری در این طرح‌های جنگلی خود را نشان می‌داد.

وی با اشاره به برنامه ششم توسعه گفت: در سال ۹۶ بند پ ماده ۳۸ قانون برنامه ششم توسعه بر توقف بهره‌برداری چوب از جنگل‌های شمال تأکید کرد، یعنی عملاً اجرای اراضی جنگداری قبلی متوقف و قرار شد بر اساس این ماده طی سه سال برای جنگل هیرکانی طرح جایگزین تحت عنوان طرح «مدیریت پایدار جنگل‌های هیرکانی» تهیه شود اما این هدف به‌دلیل مشکلات ساختاری، اعتباری و... محقق نشد.

معاون امور جنگل سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور اضافه کرد: هفت سال از ابلاغ این برنامه می‌گذرد و از سال ۱۴۰۲ هیوه طرح‌ها شدت گرفته و اعتبارات لازم برای تهیه طرح‌ها کم و بیش فراهم شده است.

شعبانیان درباره اقدامات انجام شده برای تهیه طرح مدیریت پایدار جنگل‌های هیرکانی گفت: این طرح یک بخش مقدماتی داشت که باید دستورالعمل‌ها و شرح خدمت تهیه و مشخص

تأمین آب شرب مواجیهیم. وی با اشاره به دیگر مشکلات محیط زیستی روستا عنوان کرد: امروز سه کارخانه شن آقای زهره‌وند، سنگ‌شکن آقای بابایی و آسفالت شهرداری خود به منبعی برای آلودگی محیط زیستی روستا بدل شده‌اند.

وی با ابراز اینکه متأسفانه بخشی از کوه گرمه در پی فعالیت این کارخانه‌های معدنی تخریب شده، تصریح کرد: علاوه بر این در پی انفجارهای حاصل از فعالیت معدنی شاهد وارد شدن خسارت به منازل روستایی هستیم.

دهیار روستای ازناو در پاسخ به این پرسش که آیا پیگیر رفع این مشکلات از سازمان‌های مربوطه شده‌اید؟ چه پاسخی به شما داده شده؟ گفت: بارها پیگیری کرده‌ایم اما عنوان می‌کنند که هر سه کارخانه دارای مجوز فعالیت هستند.

جوزانی با بیان اینکه مسئله این است که این مجوزها به چه قیمتی صادر شده؟ به قیمت از بین رفتن محصولات کشاورزی و آلودگی هوای روستا ابراز کرد: امروز دود حاصل از تولید آسفالت و انفجار این واحدها، باعث شده که حتی نیمه باقی‌مانده از کوه نیز در محاق آلودگی دیده نشود.

در ادامه دهیار روستای علوی بخش مرکزی دهستان ترک شرقی ملایر نیز با بیان اینکه این روستا در ۳۵ کیلومتری ملایر و از سمت این سیاه‌کمر در ۶۰ کیلومتری همدان واقع شده اذعان کرد: طبق سرشماری سال ۹۵ جمعیت روستا دو هزار و ۶۶۰ نفر اما طبق آمار مرکز بهداشت جمعیت روستا دو هزار و ۸۵۰ نفر با ۷۹۸ خانوار است.

فرامرز فراهانی با اشاره به اینکه متأسفانه این روستا فاقد سیستم جمع‌آوری فاضلاب است و عمده فاضلاب خانگی نیز در چاه‌های حفرشده در منازل ریخته می‌شود گفت: از سال ۸۶ که دهیار روستا شدم بیشتر معایر روستا جدول‌کشی شده و آب‌های سطحی از طریق این جداول به اراضی پایین‌دست روستا انتقال می‌یابد.

وی با ابراز اینکه از سال ۱۴۰۰ ما از طریق خودیاری اهالی در هفته دو بار نسبت به جمع‌آوری زباله اقدام می‌کنیم یعنی از طریق مبالغ دریافتی از اهالی، پیمانکاری را برای انجام کار گرفتیم افزود: هر ماه نیز یک بار با اعتبار دهیاری جداول لایروبی و تمیز می‌شود.

دهیار روستای علوی، با تأکید بر اینکه زباله

زیست‌بوم

جمع‌آوری شده در مکانی که در فاصله یک کیلومتری با روستا حفر کرده‌ایم منتقل و در آنجا دفن می‌شود گفت: متأسفانه این محل هنوز نتوانسته تأییدیه محیط زیست را بگیرد. فراهانی در پاسخ به این سؤال که آیا شیرابه این زباله‌ها برای خاک و آب‌های زیرزمینی و سطحی روستا مشکل‌ساز نیست؟ گفت: خوشبختانه آسیبی به این منابع وارد نمی‌شود زیرا در نزدیکی این محل نه چاه آبی وجود داشته و نه اراضی کشاورزی.

وی در واکنش به اینکه آیا این امکان وجود دارد که با توجه به فاصله کمی که با ملایر دارید، زباله‌ها را به سایت شهرداری منتقل کنید؟ گفت: اگر بسترها و زیرساخت‌ها برای دهیاری فراهم شود، این روش و رویکرد بهترین راه‌حل است اما بنا به اجاره‌ای بودن ماشین‌آلات هزینه بختیار نیکمهر با تأکید بر اینکه زباله جمع‌آوری شده از روستا نیز به مکانی در خارج از روستا منتقل و در آنجا دفن و یا سوزانده می‌شود، گفت: محل دفن هنوز تأییدیه محیط زیست را دریافت نکرده اما چاره‌ای جز این کار نداریم چراکه به‌دلیل قرار گرفتن در دامنه کوه، زمین دیگری اختیار ما نیست.

وی با اشاره به اینکه به‌دلیل فاصله با ملایر و سامن امکان انتقال زباله به سایت شهرداری وجود دارد که با توجه به فاصله کمی که با ملایر دارید، زباله‌ها را به سایت شهرداری منتقل کنید؟ گفت: اگر بسترها و زیرساخت‌ها برای دهیاری فراهم شود، این روش و رویکرد بهترین راه‌حل است اما بنا به اجاره‌ای بودن ماشین‌آلات هزینه حمل‌ونقل زباله به سایت شهرداری بالاست.

دهیار روستای علوی با تأکید بر اینکه در هر نوبت بالغ بر دو تا سه تن زباله از محیط روستا جمع‌آوری می‌شود خاطرنشان کرد: در نظر بگیرید در برخی موارد بنا به برگزاری مراسمات دفعات جمع‌آوری و انتقال بیشتر می‌شود؛ بنابراین بنا به شرایط مالی حاکم بر دهیاری‌ها واقعاً انتقال این حجم از زباله فعلاً مقدور نیست.

فراهانی در خصوص آلودگی خاک و آب

کشاورزی از طریق به‌کارگیری کود و سموم شیمیایی، تصریح کرد: خوشبختانه عمده کود مصرفی در روستای ما حیوانی است و تنها در برخی گونه‌های زراعی همچون گندم آن هم در حد ضرورت در فصول خاص به‌منظور پیشگیری از آفات شاهد استفاده از سم، کود و آفت‌کش‌ها هستیم.

دهیار روستای بهاره بخش سامن واقع در دهستان سفیدکوه نیز با بیان اینکه منطقه با سرشماری سال ۹۵ این روستا هزار و ۳۶۰ نفر جمعیت دارد اما طبق آمار مرکز بهداشت: امروز جمعیت روستا هزار و ۴۴۲ نفر است گفت: متأسفانه شبکه فاضلاب به‌اجرا درنیاوده و آب‌های سطحی همچنان به پایین‌دست روستا و فاضلاب خانگی به چاه‌ها ریخته شده و هر چندماه یک بار تخلیه می‌شود.

بختیار نیکمهر با تأکید بر اینکه زباله جمع‌آوری شده از روستا نیز به مکانی در خارج از روستا منتقل و در آنجا دفن و یا سوزانده می‌شود، گفت: محل دفن هنوز تأییدیه محیط زیست را دریافت نکرده اما چاره‌ای جز این کار نداریم چراکه به‌دلیل قرار گرفتن در دامنه کوه، زمین دیگری اختیار ما نیست.

وی با اشاره به اینکه به‌دلیل فاصله با ملایر و سامن امکان انتقال زباله به سایت شهرداری

مدیریت جنگل‌های شمال ایران به کجا رسید؟

اظهار کرد: در این فاز کارشناسان باید به عرصه وارد شوند و طرح‌های تفصیلی، اجرایی برای هر یک از پهنه‌گاه کاربری تهیه کنند، یعنی یک برنامه عملیاتی و کاری ارایه دهند. شعبانیان اضافه کرد: کل عرصه‌های هیرکانی به ۱۰۴ حوزه تقسیم شده که طی سال‌های ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ برای ۴۵ حوزه در حال تهیه طرح هستیم و برای انجام این کار از ظرفیت کل کشور مثل شرکت‌های مشاوره‌ای استفاده می‌کنیم اما متأسفانه تعداد این شرکت‌ها خیلی محدود است ولی به‌عنوان یک ظرفیت، حوزه‌هایی را به مزایده گذاشتیم و این شرکت‌ها قرارداد بستند. وی‌دانشگاه‌هاومؤسسات تحقیقاتی‌رایکی دیگر از ظرفیت‌های مورد استفاده برای تهیه طرح تفصیلی مدیریت جنگل‌های هیرکانی ذکر و اظهار کرد: سازمان منابع طبیعی با دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی مکاتبه کرد و بیشتر دانشگاه‌ها برای همکاری اعلام آمادگی کردند و با برخی دانشگاه‌ها به مرحله انعقاد قراردادرسیده است.

وی اضافه کرد: با بیشتر دانشگاه‌های واقع در مناطق هیرکانی به علاوه دانشگاه‌ها و مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور قرارداد بسته شده و قرار است آن‌ها به منظور تدوین طرح‌های مدیریت پایدار جنگل‌های هیرکانی کمک کنند. معاون امور جنگل سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در ادامه گفت: ظرفیت دیگر استفاده از توان کارشناسی درون و برون سازمان منابع طبیعی است. بدین منظور قریمز و سفید و علقرارها می‌شود، سپس حیواناتی مانند گاو، گوسفند، مرغ و خروس و... از این علقرارها تغذیه می‌کنند و مواد شیمیایی وارد بدن آن‌ها می‌شود که ممکن است موجب مسمومیت و حتی مرگ آن‌ها شود. با مصرف گوشت قریمز و سفید و لبنیات نیز این مواد سمی موارد بدن انسان‌ها می‌شود. یکی از عمده‌ترین دلایل افزایش بیماری‌ها و سونامی‌های گوارشی و سرطان‌ها به‌حساب می‌آید.

کامران امیری ادامه می‌دهد: گاهی ممکن

استان‌ها مشخص و اکپبندی کردیم. شعبانیان با بیان اینکه تلاش کرده‌ایم از همه ظرفیت‌ها برای تدوین به‌موقع طرح‌ها استفاده کنیم، اظهار کرد: قصد داریم تا سال ۱۴۰۶ برای ۱۰۴ حوزه طرح‌ها را تمام کنیم و به اجرا بگذاریم. با روند کنونی احتمال دارد بتوانیم ۱۴۰۵ طرح‌ها را به اتمام برسانیم و وارد مرحله اجرا شویم. وی درباره آثار اجرای این طرح بر جنگل‌های هیرکانی گفت: تفاوت طرح مدیریت جایگزین با طرح‌های قبل از ۹۶ این است که در این طرح‌ها بهره‌برداری صنعتی چوب هدف نیست بلکه مبنای اصلی آن‌ها شاخص‌های اکولوژیک، اجتماعی و اقتصادی است و برای ارتقای این سه شاخص برنامه‌ریزی می‌کنیم. هدف اصلی پایداری جنگل‌های هیرکانی است و برای دستیابی به این هدف شاخص‌هایی وجود دارد که باید همه آن‌ها را درکنار هم دید، پس هدف اصلی برداشت چوب نیست.

این مسئول تصریح کرد: در جهت رسیدن به شاخص‌های پایداری جنگل ممکن است مجبور به قطع درختان در برخی مکان‌ها شویم. زادآوری، تنوع قطری، ترکیب گونه‌ای و و توانایی اشکوب بندی از شاخص‌هایی است که اگر لازم باشد در طرح‌های تفصیلی پیش‌بینی می‌شود. شعبانیان در پایان گفت: با اجرای این طرح‌ها انتظار داریم شاخص‌های پایداری جنگل‌های هیرکانی ارتقا یابد، تنوع گونه‌ای و زیستی افزایش یابد و تعامل بین بخش اجرا، تحقیقات و آموزش بیشتر و از نظر اجتماعی زندگی مردم آسان‌تر شود.

است در اثر یک سهل‌انگاری و با انداختن یک ته‌سیگار به زمین در طبیعت و مخصوصاً در جنگل‌ها آتش‌سوزی‌های بزرگ و جبران‌ناپذیری اتفاق افتد و باعث ازبین‌رفتن تنوع زیستی، از بین رفتن زیستگاه حیوانات وحش، آلودگی هوا، جنگل‌زدایی و مرگ انسان‌ها شود. وی افزود: متأسفانه در کشور ما قانونی برای انداختن ته‌سیگار بر روی زمین وجود ندارد و این خود ما هستیم که برای سلامت خودمان باید در این زمینه بیشتر مراقبت کنیم. این پژوهشگر حوزه پسماند بیان کرد: وقتی که ته‌سیگار بر روی آب‌وخاک اثر می‌گذارد قطعاً بر روی گیاهان هم اثرگذار خواهد بود این خودش بسیار خطرناک است و می‌تواند منابع آب‌وخاک را آلوده کند،ته‌سیگار یک پسماند خطرناک است.

طبیعت وضع شده که بالاترین آن دو هزار پوند در انگلستان است.

ممکن است کاغذ ته‌سیگار بسته به شرایط محیطی بین یک تا ۳۶ ماه از بین برود اما سم رهاشده از فیلتر آن نه این سم تا مدت‌ها در خاک باقی می‌ماند و تا زمانی که آن‌ها در خاک هستند، خاک‌آلوده باقی می‌ماند. «طبق برآورد وزارت صنعت معدن و تجارت، سالانه حدود ۵۵ میلیارد نخ سیگار در کشور دود می‌شود و حداقل ۵۰ درصد از این تعداد در محیط‌رها می‌شود.» در فیلتر باقیمانده از سیگارهای دود شده، مواد سمی و فلزات سنگین خطرناک دیگری چون نیکوتین، سرب، مس و کروم هم وجود دارد، موادی که سالانه سبب مرگ میلیون‌ها پرنده و آبزبان ساکن در تالاب‌ها، دریاچه‌ها، رودخانه‌ها و

شده است درحالی‌که این‌طور نیست بلکه تازه روند تخریب آن در طبیعت آغاز می‌شود چون باد و باران ته‌سیگارها را به‌عنوان پسماندهایی سرگردان پخش می‌کند و در نهایت دودش به چشم ما انسان‌ها می‌رود.

همچنین در ته‌سیگار علاوه بر آرسنیک ۳۶ ماده شیمیایی و فلز سنگین دیگر نیز وجود دارد که با رهاشدن در طبیعت علاوه بر نفوذ بر منابع آبی، در منابع خاکی را نیز نفوذ می‌کند، به‌طوری که با رهاشدن علمی نشان می‌دهد هر ته‌سیگار در صورت بارندگی نزدیک به یک مترمربع از زمین اطراف خود را آلوده می‌کند.

خطر انداختن ته سیگاری در طبیعت به‌قدری است که در برخی از کشورها جریمه‌هایی برای پرتاب‌کردن ته‌سیگار به

و قاتل خاموش زمین است و مهم‌ترین ضررش ماده سمی به نام آرسنیک است که در فیلتر آن وجود دارد. هشت میلیارد نخ سیگار می‌تواند، سالانه نیاز آبی شهری به بزرگی هفت برابر وسعت تهران را برای همیشه از چرخه مصرف خارج کند.

آمارها می‌گویند سالانه ۴٫۵ تریلیون ته‌سیگار از ۵٫۶ تریلیون سیگار مصرف‌شده دور انداخته می‌شود و این عدد بزرگ برای نگرانی کافی است. سهم ته‌سیگار از تمام پسماندهای دنیا ۳۰ تا ۴۰ درصد است که بخش زیادی از آن در جنگل‌ها، سواحل، آبراهه‌ها و معابر شهری رها می‌شوند، افراد زیادی که سیگار مصرف می‌کنند به‌گمانشان اگر ته‌سیگار را زیر پا له کنند و یا از پنجره خودرو به بیروت پرتاب کنند پس دیگر این پسماند ناپدید

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم، ته‌سیگار یا همان فیلتر از ۸۵ سال پیش به سیگار اضافه شد و حالا به یکی از معضلات دنیا تبدیل شده است. زیرا انداختن آن روی زمین آسیب‌های جبران‌ناپذیری به طبیعت و انسان‌ها در کره زمین وارد می‌کند.

در حال حاضر پرجمع‌ترین زباله در جهان ته‌سیگارهایی است که روزانه توسط میلیون‌ها انسان مصرف و در طبیعت رها می‌شود. این زباله‌ها با وجود اینکه حجم زیادی ندارند؛ اما به‌دلیل تعداد استفاده زیاد محیط‌زیست را آلوده و از طریق پرنده‌گان و حیوانات وارد چرخه غذای انسان شده و موجب بسیاری از بیماری‌ها و سونامی‌های گوارشی و سرطان‌ها می‌شوند.ته‌سیگار یک پسماند بسیار خطرناک